

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Krasljova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petič vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati I. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 12—
četrt leta 6-50	četrt leta 5-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Krasljova ulica št. 5, telefon št. 85.

Državni zbor.

Dunaj, 10. dec.

Ze štiri leta ni slišala zbornica koncerta piščalk, zvoncev, trobent in desk. Dveurna hrupna obstrukcija Rusinov, o kateri smo že brzojavno poročali, je žalostna podoba desolantnih razmer, v katerih se nahaja naš parlament. Rusine je lahko obsojati, toda treba je uvaževati tudi njihove argumente. Borijo se za veliki narodni interes, za pravično volilno reformo v Galiciji, in ker so se pokazala vsa druga sredstva nezadostna, razbijajo parlament, da pritisnejo v kritičnem času na vlado in Poljake. Reakcionarne poljske stranke in pa vlada sta faktična krivca te obstrukcije. Zlasti vlada, ki ima vedno polna usta o potrebi narodnostnega miru, se drži tudi v Galiciji popolnoma pasivno ter tako moralčno podpira vse one elemente, ki so nasprotniki volilne reforme in ki sedaj zavlačujejo razpravo lvojskega volilnoreformnega odseka. Je, da bi jih morda še v zadnjem trenutku razbili. — Za vse, katerim je avstrijski parlament pri srcu, so dogodki današnjega dne gotovo mučni doživljaji, toda enostavno zabavljati na Rusine, kakor to delajo nemški listi, ne gre. Obstrukcija je produkt nemške parlamentarne taktike in njeni očetje nimajo pravice se danes moralčno razvzemati. Hab' ich getrunken, so bin ich begeistert, hast Du getrunken, so bist Du besoffen. Rusini so sicer zmagali. Priprstili so, da se zvečer vrši glasovanje o osebnem davku, prihodnja seja državnega zbora pa bo še le jutri teden. Do takrat se bo pokazalo, ali se da izvesti galicijska deželnozborska volilna reforma ali ne. Po uspehih lvojskih pogajanj hočejo uravnati Rusini svojo taktiko napram predlogi o predokazih, ki tvori bistven del finančnega načrta.

Božič se približuje in vlada mora imeti tudi budgetni provizorij pred koncem leta pod streho. Zaenkrat je še popolnoma negotovo, kako se ji to posreži, ker obetajo češki agrarci »pošteno taktiko«. Grof Stürgkh je poskusil danes doseči, da se odkaze provizorični provizorij brez prvega branja odseku ter je obetal, da črta iz

začasnega proračuna nekatere kredite, ki so naleteli na posebno ostri odpor. Njih višina bi se naj omejila na 250 milijonov kron.

Toda Stürgkhova želja se ne bo vresničila, ker so vložili Čehi protest proti skrajšanju poslovnega postopanja.

Glasovanje o osebnem davku bo trajalo več ur, ker je podanih nebroj manjšinskih predlogov.

V današnji seji je vložil poslanec dr. Ravnihar predlog za ustanovitve samostojnega poštnega ravnateljstva v Ljubljani, katerega delokrog naj bi obsegal Kranjsko, katera ostane sicer po aktiviranju celovskega poštnege ravnateljstva, edina avstrijska dežela brez centralnega poštno-upravnega urada.

Vsled hrupne obstrukcije Rusinov je moral, kakor smo že poročali, predsednik zbornice ob 1. uri popoldne prekiniti sejo. Rusini so torej dosegli, kar so hoteli in upravičeni so bili njih klici, da bi bil predsednik to lahko storil že začetkom seje. Končno pa se je moral predsednik vendar ukloniti preglasni zahtevi rusinskih obstrukcionistov ter ugoditi njih želji. Dvanajst mož močna je bila ta parlamentarna godba in vsakdo je pričakoval, da se bodo morali ti godci končno vendar utruditi. To je pričakoval tudi referent dr. Licht, ki je ves čas prežal na priložnost, da bi izpregovoril. Rusini pa so se bili dobro pripravili. Cesar niso mogli opraviti sami, so morali storiti avtomatični aparat.

Vladi je bilo prav mnogo na tem, da bi spravila pod streho proračunski provizorij, to pa se je izjalovilo. In tudi popustljivost ministrskega predsednika, ki je bil pripravljen izločiti gotova kreditna pooblastila iz proračunskega zakona in jih združiti v posebnem zakonu, ki ga hoče predložiti zbornici meseca januarja, ni imela nobenega uspeha, ker so bili proti temu radikalni Čehi in Italijani, ki so porabili to priliko, da so prišli zopet s svojo zahtevo po italijanski pravni fakulteti.

Zbornica, oziroma predsedstvo pa bi se zahtevi Rusinov najbrže ne

bi bila uklonila še tako hitro, ko bi ne bili stali za Rusini češki agrarci in socialni demokrati, pripravljeni, da preprečijo vsak poskus streti rusinsko obstrukcijo.

Seja je bila napovedana za 4. uro popoldne, pa se je morala preložiti do 7. ure zvečer zaradi zasedanja delegacije. Ob 7. uri zvečer je najprej protestiral poslanec Reizes proti temu, da se je vršilo tretje branje predloge o davku na žganje, ker je bil hrup tako velik, da ni bilo razumevati niti lastne besede. Nato se je izvršilo popolnoma mirno glasovanje o drugem delu novele k osebnemu davku. Manjšinski predlogi glede črtanja davčne prostosti častnikov in vladarja so bili odklonjeni, odklonjeni so bili tudi predlogi o zvišanju eksistenčnega minimuma. Pri tem glasovanju je prišlo do majhnega spora s socialnimi demokrati in med poslancem Heilingerm in krščanskimi socialisti. Za trenutek je bilo v zbornici vse pokonci. Mladocihi so se sprli s češkimi radikali, nemški nacionalci s socialnimi demokrati in povsod so bile manjše in večje skupine, ki so izražale svoje ogorčenje. Končno je prodrl predlog, da se določi eksistenčni minimum na 1600 kron. Za zvišanje eksistenčnega minimuma na 1600 kron so glasovali socialni demokrati, slovenski klerikali, nemški centrum, Rusini, nemški radikali, Italijani, češki agrarci. — Ob 11. ponoči je trajala seja še naprej.

Delegacije.

V večerašnji seji avstrijske delegacije je prišel najprej na vrsto proračun zunanega ministrstva pri čemer se je poročevalec marki Bacquehem dotaknil tudi balkanskih dogodkov. Nato se je oglašil k besedi delegat dr. Korošec, ki je kritiziral Berchtoldovo politiko ter se zavzel za trilateralizem.

Delegat Lützov se je bavil pred vsem z nesmiselnim hujškanjem uradnega tiskovnega urada ter je nato hvalil ministrskega predsednika, da je posegel v tržaškem vprašanju tako odločno (!) vmes. Končno poje slavo trozvezi in italijanskemu

razširjenju na Tripolitanijo. Socialnodemokratski delegat Ellenbogen se je bavil z vzroki balkanske vojne in razpada evropske Turčije. Edina naloga naše politike napram balkanskim dogodkom bi bila morala biti, da spozna, da je Avstrija doigrala svojo vlogo na Balkanu. Zasluga, da se je ohranil mir v Evropi, nikakor ne gre našemu zunanjemu ministru, marveč Nemčiji. Naša zunanja politika je bila nervozna, histerična in omahljiva, bila je politika strahu pred Srbi in Črnogorci. Zato je ta politika tudi stala toliko, kakor mala vojna. En edini uspeh ima naša politika, da je namreč strahovito oškodovala naše gospodarstvo. Sedaj pa je treba zlasti v trgovinski politiki kreniti na druga pota. Končno je nastopil proti pretiranim vojaškim zahtevam, ki ozlovoljajo vse sloje prebivalstva.

V ogrski delegaciji je prišel v razgovor proračun vojne mornarice. Poročevalec Molnar je slikal potrebo močne vojne mornarice. Odgovarjal mu je delegat Choria, ki je naglašal, da je prišla država vsled hitrega razvoja svoje vojne mornarice v zelo neprijeten položaj: Ali moramo odtegniti potrebne vsote vojski, ali pa se v slučaju potrebe ne moremo braniti. Kar se tiče finančne pripravljenosti, stoji Avstrija žal na zadnjem mestu. Da bi bilo treba našo vojno mornarico izpopolniti zaradi našega izvoza, so prazne besede, saj Avstrija izvažja komaj 20% vsega svojega izvoznega blaga po morju. Velike simpatije vzbuja sicer razvoj Italije, zato pa še nikakor ni treba razlagati naše zavezniške dolžnosti tako, da bi se morali vsled zasedanja Libije in Maroka zvišati naši izdatki za vojsko. Nato vpraša finančnega ministra zaradi pokritja zahtevanih kreditov ter obžaluje končno, da se ne zgodi nič, da bi se razpršilo nezaupanje Francoske napram naši zunanji politiki. Po kratki debati je izjavil končno ministrski predsednik grof Tisza, da je zelo verjetno, da bo vlada že prihodnjim delegacijam predložila nov gradbeni program za vojno mornarico, ker bo po izgradbi prve divizije dreadnoughtov treba misliti na zgradbo

druge divizije. Končno je bil mornariški proračun v splošnem in v detajlih sprejet.

Razkritja o dr. Šusteršiču in njegovi politiki.

Dr. M. Drinković priobčuje v sobotni številki šibeniške »Hrvatske Riječi« nadljudna razkritja o dr. Šusteršičevi politiki.

To pot podaja nekaj zanimivih podrobnosti s klerikalnopravaškega sestanka v Ljubljani, ki se je vršil 20. oktobra 1912, in ki ga je »Slovenec« bombastično proglasil za »prvi hrvatsko - slovenski sabor«.

Dr. Drinković piše med drugim:

Dne 19. oktobra 1912. smo imeli člani vrhovnega vodstva stranke prava sejo. Seja je trajala ves popoldne kasno v noč, do popolnoči.

Razprava je bila dokaj burna. K tej seji je prišlo kasno zvečer več bivših hrvaških poslancev, po mišljenju frankovcev. Seja se je odgodila do drugega dne v jutro.

Na teh razpravah sem jaz nastopil proti Korošec - Šusteršičevi resoluciji ter sem stavil in predlagal to - le posebno resolucijo:

Mi, člani uprave stranke prava in slovenske ljudske stranke, poslanci v državnem zboru in v deželnih zborskih Bosne - Hercegovine, Dalmacije, Istre, Kranjske, Gorice, Koroške, Štajerske in poslanci razpuščenega sabora Hrvaške in Slavonije, zbrani na skupnem zborovanju dne 20. oktobra 1912. izjavljamo:

a) da hočemo kot predstavitelji edinstvenega naroda skupno delovati za politično ujedinjenje in državno samostalnost naše celokupne domovine Hrvaške v smislu programa stranke prava;

b) v delu za ta največji narodni blagor vroče želimo pozdraviti kot naše sobojevnike vse dele našega naroda brez razlike plemena in vere, zlasti pa naše brate soplemenjake in sorojake Srbe in bosanske Muslime;

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.
(Dalje.)

LIV.

Ne boš več duš nam zapeljal, s skušnjavami nas nadlegoval.

Ašker: Mučeniki.

Sivolasi župnik Koren je ostal cel dan pri ubogemu Ivanu Novaku, ker se je bal, da ne bi nesrečni v svoji žalosti in obupu storil kakega neprevidevnega koraka. Vsak hip je pa prihitel k bratu tudi sestra Marijica, ki je takoj brzojavila svojemu ženinu Stanku, da naj pride v Orehovlje, da bo stal na strani bratu Ivanu ob grozni nesreči, ki ga je zadela.

Se le proti večeru se je Ivan nekoliko pomiril, toda njegova blodost in mrkosti sta kazali, da mu srce razjeda silna bolest, bolest nad izgubo ljubljenega bitja, katero je ljubil kot zenico v svojem očesu. Ubogi Ivan ni skoro celo noč zatisnil očesa, temveč prebil to prvo strašno noč po smrti svoje Lenice hodeč po sobi gor in dol. Se le proti jutru se je ves izmučen vrgel v polni opravi na posteljo in šele tedaj se ga je usmili

dobrotljivi bog Morfej ter mu naklonil smrtnemu spanju podoben spanec.

Drugo jutro je že zgodaj zjutraj dospela v Orehovlje sodna komisija, ki se je podala takoj na lice nesreče, da izvrši le-tam ogled. Mrtvo truplo mlade deklice se je potem preneslo v mrtvašnico, da se le-tam raztelesi. Pri raztelesenju je pa okrajni zdravnik ugotovil, da so vzrok smrti zlomljen tilnik, večkrat prebita lobanja in njima sledeče otrpnenje možganov; mrtva deklica je pa imela zlomljene tudi nogi in roki. Pri raztelesenju je pa opazil zdravnik sledove strjene krvi na nekem delu trupla, kar ga je napotilo, da je tudi ta del trupla natančneje ogledal in preiskal, pri čemur je začel z glavo majati. Okrajni sodnik ga je začuden gledal in vprašal, kaj mu ni všeč, ker maje z glavo. Na to vprašanje je pa odvrnil zdravnik, da kažejo gotovi znaki, da je morala biti ponesrečena deklica kakih dvanajst ur pred svojo smrtjo nesrečno spolno rabljena in onečastjena.

Nato se je sestavil zapisnik o raztelesenju, v katerem je zdravnik tudi omenil one znake, ki kažejo na to, da je bila mrtva deklica pred svojo neizgodo spolno rabljena. Ko je bil zapisnik o raztelesenju gotov, podala se je pa sodna komisija v Novakovo gostilno, kjer sta jo sprejela stari župnik Koren in inženir Stanko, ker mladega gospodarja Ivana še ni bilo na spregled. Kakor je to naravno, menili so se o nesrečni smrti mlade deklice, pri čemur je zdravnik

omenil tudi one čudne znake na dekličinem truplu, ki utemljujejo domnevo, da je bila nekaj ur pred svojo smrtno spolno rabljena. Sivolasi župnik Koren je pazno poslušal te zdravnikove navedbe, ne da bi bil črnil le besedico, da mu je o stvari kaj več znanega, ker je hotel izpolniti zadnjo željo nesrečne deklice in molčati o njeni sramoti.

Ko se je pa sodna komisija vrnila v mesto, se je pa napravil župnik Koren na težko pot v župnišče, da napravi obračun z zločinskimi duhovnikom, ki je tiral s svojo živinsko pohotnostjo v smrt mlado bitje. Ko je vstopil v župnišče, mu je prišla nasproti neka ženica, katero je vprašal, če je doma mladi župnik.

Ženica mu je odgovorila, da so župnik pač doma, da so pa nekaj bolni in da so ji naročili, da ni treba nikogar k njim pustiti. S temi besedami je hotela ženščina zastaviti pot staremu župniku, ki se pa ni zmenil za njo, temveč stopil takoj proti dobro mu znanim vratom, na katera je potrkal in potem takoj vstopil.

Mladi župnik dr. Podpečnik je ležal pri vstopu Matije Korena bled in z zavezano glavo na divanu. Ko je obrnil svojo glavo, zazrl je ves prestrašen v doščecu svojega prednika, ki je obstal v sredi sobe kakor angel maščevanja. Mladi župnik je nekaj časa gledal s strahom svojega prednika, potem se pa počasi vzdignil in zmeden in s tresočim glasom ponudil svojemu sivolasemu predniku prostor.

»Ne potrebujem stola.« odvrnil je z rezkim glasom Koren. »Kar se imava midva danes zmeniti, to bo dveda lahko stoji opravila. Tudi ne bodem trafil preveč besedi z vami, ker ne bi rad predložil z vami skupaj ostal v isti sobi. Preidem takoj k stvari. Cerkovnikova Lenica je našla prerano smrt v prepadu, smrt nesrečne deklice imate vi na vesti, ker ste jo večer s silo in zločinsko onečastili. S tem ste kot katoliški duhovnik zagrešili hudodelstvo posilstva in jo poglali v smrt. Vaše živinskih dejanje se kaznuje po cesarskih postavah z dosmrtno ječo, ker je šla vaša žrtev v svoji zmedenosti, katero ste pa vi povzročili, prostovoljno v smrt. Pri današnjem raztelesenju je zdravnik tudi ugotovil znake onečastjenja na mrtvem truplu. Meni je pa nesrečna deklica poslala pred svojo smrtjo pismo, v katerem mi je sporočila: vso svojo sramoto, vso svojo nesrečo in mi tudi povedala, da ste vi oni hudodelec, ki jo je onečastil in ki jo žene v prerano smrt. Čim predložim to pismo sodišču, vas po zasluženju potegnem v luknjo. Vendar tega ne bodem storil, ako se takoj izgubite iz Orehovlj in če zapustite nemudoma kraj, ki je že preveč poln vaših žrtev. Ni vam bilo dovolj, da ste županovo vdovo oropali njene pameti in jo spravili v noričnico, sedaj ste si otežili svojo široko vest še z gršim hudodelstvom in s smrtjo mladega bitja. S tem je pa postala vaša mera polna in morate izginiti iz pozorišča ali z lepa ali z

grda! To so torej »bogu dopadljiva« dela one novostrujarske naše duhovščine, ki hoče nas starejše duhovnike, ki smo se oprijemali edino le cerkve in altarja, s silo odriniti raz svoja mesta ter jih zasedati, da dvede nazaj ljudstvo h Kristusu kralju! To so torej »bogoljubna« dela one mlajše duhovščine, ki je zapustila cerkev in altar ter se z vso svojo silo vrgla v posvetno vrvenje, da si osvoji vso posvetno oblast in da zatve v narodu zadnji košček svobode in samostojnosti! S takimi deli bodete skoro omajali Petrovo skalo in razrušili one temelje, na katerih je zgradil odrešenik svojo večno stavbo! Vi ste grobokopi pravega krščanstva, katero ste v svojem srcu že zdavnaj zavrgli! Vi ste one cerkvene miši, ki glodate na zdravem telesu naše vzvišene vere in naše vzvišene morale in ki bodete s svojimi strupenimi zobmi tudi oboje zgledali in zgrizli, če ne pride cerkev sama do zdravega, toda zaeno temeljitega preobrata! Verstvo ne nazaduje in ne propada radi napadov cerkvenih sovražnikov, temveč nazaduje in propada edino radi vas predstavitev novostrujarske duhovščine, ki sta vam posvetna oblast in moč vse, verstvo pa postranska stvar! Toda dovolj o tem, ker vas dovolj jasno razkrinkujejo vaša grda dejanja. Vrnem se k moji zadevi. Dovolim vam rok treh dni, da uredite svoje stvari in da izginite iz Orehovlj. Če bodete pa v treh dneh še tukaj, potem bodem šel k sodišču ter

c) zavedajoč se narodnega razvoja, narodnega prava in položaja bolno občutito politično razkosnost naše domovine, z grenkobo nas napolnjuje pritisk protinarodnih sistemov, ki, kakor v Banovini, uničujejo vsak napredek in vsako ustavnost vključno neizmernim našim žrtvam, doprinešenim v preteklosti habsburški dinastiji in monarhiji;

d) v današnjem velevažnem zgodovinskem trenutku, ko ves Balkan s svojim silnim krvavim pokretom izživa in ustvarja usodopolne dogodke, pozdravljamo srečen in svobodni razvoj bratskih narodov v svobodni Bolgarski, Srbiji in Črni gori in svečano dajemo naznanje predjemcem cele Avstro-Ogrske in vse Evrope, da morajo sinovi hrvaškega in slovenskega naroda v današnjem pretežkem položaju v prvi vrsti braniti svojo narodno čast in da pod nobenim pogojem in v nikakih razmerah nimajo vzroka sodelovati pri omejevanju svoje bode drugim narodom.

e) Mi predstavljamo hrvaškega in slovenskega naroda zahtevamo, spoštuječ pravice in svobodo drugih, da spoštuje habsburška monarhija pravice, edinstvo in svobodo političen in gospodarski razvoj našega naroda.

Tako se je glasila resolucija, ki sem jo predlagal jaz. Toda sprejeti se je morala resolucija, ki sta jo sestavila Šusteršič in Korošec in ki je govorila o »okviru«.

Proti Korošec - Šusteršičevi resoluciji so nastopili poslanci dr. Sunarič, dr. Laginja, don Prodan, Zagorac in drugi.

Po daljši debati se je sklenilo, naj se moja resolucija nekoliko preuredi in s to na novo tekstirano resolucijo je šlo posebno odposlanstvo na čelu mu Cezar Akačič in dr. Prebeg k dr. Šusteršiču v svrhu, da bi tudi on odobril besedilo na novo sestavljene resolucije.

Toda dr. Šusteršič je odgovoril, da se mora sprejeti dunajska, od njega in dr. Korošca sestavljena resolucija in da se nanj ne sme spremeniti niti ena črtica...

Na seji se je razvila ljuta borba. Večina Hrvatov je bila proti Šusteršič - Koroščevi resoluciji. Don Ivo Prodan, vodja stranke prava v Dalmaciji, je zahteval, da bi se iz resolucije izničil vsaj »okvir«. Toda odgovorilo se mu je, da se to ne sme zgoditi. Na to je tudi on glasoval proti »dunajski resoluciji«.

Debata je bila hurna in je trajala izredno dolgo. Klerikalni Slovenci so bili že silno nestrnlivi. Dr. Korošec je že grozil, da se bodo Slovenci odstranili in proglasili Hrvate za nelojalne in nepatriotične...

Štajersko.

V Rajhenburgu se vrši v nedeljo, dne 4. januarja pri Leskošku Sokolski ples s koncertom.

vas izročil roki neizprosne pravice. Da vas takoj ne izročim roki pravice, ne delam morda iz obzira na vaš duhovski poklic, katerega ste brezstidno opljuvali, ne delam z ozirom na vašo osebo, ki takega ozira tudi ne zasluži, temveč storim to edino z ozirom na dobro in pošteno ime one zadnje vaše žrtve, ki je predsmotnjem šla prostovoljno v smrt. Torej v treh dneh boste izgubili, ali vas pa zagrabi roka pravice.

Sivolasi župnik je govoril to svojo sodbo z jeznim glasom in sekanjo, da so padale posamezne besede kakor bič po zločincu, ki je bled in molče poslušal to strašno sodbo. Ko je stari župnik izvršil svojo sodbo nad zločinskim naslednikom, se je pa trdo obrnil in zapustil prepadlega zločinca samega.

Ko je sivolasi njegov prednik vršil sodbo nad dr. Jurjem Podpečnikom, zdelo se je poslednjemu, da se nahaja na šibki ladji, katero mečejo razburkani valovi semintje kot orehovo lupino in ki se bode skoro pogreznila v dno morja.

Bil je tako potrt in telesno in duševno uničen, da je izgubil ves svoj nekdanji ponos in da svojemu predniku na strašno obtožbo in obsodbo ni mogel odvrniti niti besedice, temveč da je molče sprejel svojo obsodbo, ki je bila pa še nad vse pričakovanje milostna.

Začel je v svojih zblodenih možganih premišljevali, kaj mu je storiti, ali naj se uda mili sodbi svojega sivo-

Iz Brežic. Neverjetno — toda resnično! V našem mestu vlada strašno razburjenje! Vršijo se mrzlične priprave, vse pričakuje nestrpno usodopolnega dneva. Katastrofa je neizogibna, kajti v nedeljo, dne 14. t. m. bode pokalo pri nas! Zakaj pa? No, ker so se naši gledališki diletanti v svoji predrznosti odločili vpriporiti ta dan gledališko igro s petjem »Legijonarji«. Pokalo bode občinstvo od smeha, ko se bode prikazal mogočno krojač Jez, pogumen samo takrat, kadar ni njegove boljše polovice Barbe zraven; pokali bodo pa tudi topovi in puške, ko se bode vršila bitka med Avstriji in Francozi! Kaj prva, kaj druga balkanska vojska! Pri nas bode še vse drugače grmelot! Za ljudi, ki so slabih živcev, seveda »Legijonarji« niso primerna in priporočljiva igra — vsaj naš gospod okrožni zdravnik se je tako izrazil; vendar nam je radevolje obljubil priskočiti na pomoč, ako bi smeh ali streljanje na koga slabo uplivalo. — Začetek igre ob 7. zvečer, konec pa ob 10. — tudi zvečer.

Iz Št. Jurja ob Juž. žel. Tukajšnja narodna društva so sklenila prirediti pozimi večkrat poljudna predavanja. Prvo se vrši v nedeljo, dne 14. decembra ob 4. popoldne pri Brežniku. Govori zdravnik g. dr. Janko Sernec iz Celja o »higijeni na kmetih«. Predavanje bo zanimivo in koristno, pridite!

Iz Celja. V ponedeljek se je vršil v mali dvorani tukajšnjega Narodnega doma okrožni zadržni shod, letos že druga prireditev take vrste na Spodnjem Štajerskem. Bil je nad vse pričakovano dobro obiskani, zastopanih je bilo po dveh do treh članih načelstva ali nadzorstva okoli 40 zadrž. Predsednik celjske Zadržne zveze dr. A. Božič je imel obširno predavanje o sedanjem stanju denarnega trga in je podal tudi natančne podatke o poslovanju Zadržne zveze od zadnjega občnega zbora sem. Dr. Božič je nujno svetoval posojilnicam, naj še tudi v bodoče ostanejo zelo rezervirane pri dajanju posojil in naj se držijo kolikor mogoče mobilne. Pričakovati je konec sedanje denarne draginje morda še le prihodnje jesen in v teh neugodnih razmerah je treba skrajne previdnosti. Celjska Zadržna zveza je od zadnjega občnega zbora sem ugodno napredovala; krediti pri bankah in posojilnicah so razum malega ostanaka, ki se pokriva ob Novem letu, vsi odplačani in vloge so tako narastle, da se bo lahko vključ v krizi zadostalo vsem potrebam članic. Šojstanska zadeva je popolnoma urejena in se Zadržni zvezi tam ni bati nikake izgube. Seveda je pa bilo za ureditev šojstanske afere treba neizmerno veliko truda in dela; sodelovanju odličnih mož, pred vsem ekscelence Claryja in dež. posl. dr. Kukovca (živio klici), ki je imel vso sanacijsko akcijo v rokah in podal vse potrebne predloge in načrte, se imamo zahvaliti, da je vsa nesreča od zadržnikov šojstanske Posojilnice odstranjena. Govornik je poročal tudi o sedanjem stanju konkurza pri Glavni. Načelstvo Zadržne zveze ni prevzelo od svojih prednikov sijajne dedščine, a kakor kaže, bo njegovo prizadevanje, napraviti iz celjske Zadržne zveze solidno in vsem ča-

sovnim potrebam ustrezajočo centralno zadržno organizacijo, službo samo povzdigi narodnega gospodarstva, imelo popoln uspeh. Na to je predaval tajnik Zadržne zveze Miloš Stibler o denarni sporavnosti potom zadržnih zvez in o blagovnem prometu potom zadrž. Zborovanje je bilo zelo zanimivo in so se udeleženci zadovoljni razšli.

Iz Slov. Bistrice. Nedeljska prireditev naše Čitalnice se je v vsakem oziru nad vse pričakovanje dobro obnesla. Čeravno je prvi sneg odvrnil mnogo zunanjih gostov, je bila gledališka dvorana v hotelu »Austria« natlačeno polna meščanov in kmetskega ljudstva. Igre »Mutast muzikant«, »V ječi« in »Kmet in avtomat« so dosegle popoln uspeh in so se gostje zlasti o prvi igri glede razdelitve vlog in preciznega izvajanja in kretanja igralcev zelo laiskavo izrazili. Po predstavi je nastopil Miklavž v spremstvu angeljev, Luciferja in Belcebuba, imel za občinstvo primeren nagovor in razdelil med najprirednejše in najvzornejše Slovence in Slovenke nad 100 daril, ki so vzbudila med obdarovanci veliko veselja in iznenađenja. Po predstavi so gostje zasedli obednico do zadnjega kotička in se pozno v noč razveseljevali pri izborni vinski kancliji. Čisti dobiček te veselice sicer še ni ugotovljen, lahko pa že danes rečemo, da bo dohila šolska kuhinja naše okoliške šole od te veselice leno vsoto. — Pri tej priliki pa opozarjamo tudi na to, da priredi Čitalnica kakor običajno tudi letos »Silvestrov večer« z gledališko predstavo in bogatim sporedom in da pripravila za letošnjo zimsko sezono še več gledaliških predstav.

Slov. Sokol v Gradcu priredi Miklavžev večer v soboto 13. decembra 1913 v prostorih »zum gold. Stern«, Sparbersbachgasse 65 z zanimivim in bogatim sporedom. Začetek ob 8. zvečer. Dotičniki, ki niso dobili vabila, naj blagovoljivo opostiti in naj pridejo vsekakor na narodno prireditev, ker nam je dobrodošel vsak gost.

Narodno-napredni volilci!

Narodno-napredni volilci, ki volite v torek 16. t. m. pri deželni zbirski volitvi v »Unions« in v »Mestnem domu«, apišite na svoje glasovnice narodno-napredna kandidata, ki sta

dr. Ivan Tavčar,
župan ljubljanski

in
Adolf Ribnikar,
tržni nadzornik v Ljubljani.

Narodno-napredni volilci, ki volite na volitvah v šoli pri sv. Jakobu in na Cojzovi cesti, napišite pri deželnozborni volitvi dne 16. t. m. na svoje glasovnice narodno-napredna kandidata, ki sta

dr. Fran Novak,
odvetnik v Ljubljani

in
Josip Reisner,
profesor v Ljubljani.

Koroško.

Smrtna nesreča. V celovski bolnici je umrla 13letna Matilda Krasnikova iz Grabštajna, ki se je ponesrečila pri delu s strojem, pri čemer je dobila težke notranje poškodbe.

Ponovni požig. Pred enim letom sta pogorela v Grimljah posestnika Gasler in Aichholzer. Že takrat je bilo skoro jasno, da je bil ogenj podtaknjen. Predvčerajšnjem pa je zopet izbruhnil ogenj v gospodarskih poslopih obeh posestnikov, ki sta si čez leto postavila nove domove. Gospodarska poslopja so pogorela, hiši so z največjo težavo rešili. Brez dvoma je zanetila tudi v drugi masčevalna roka. To vzbuja med ljudstvom veliko razburjenje.

Primorsko.

Laško mestno gospodarstvo v Pulju pred celovško poroto. (Dalje.) Mestni blagajnik Tomaž Galante, kot glavni krivec, ki je ovadil celo zadevo sam sodišču, prizna v splošnem krivdo. Njegova izvajanja glede poslovanja se ujemajo z obtožnico skoro v vseh točkah. Samo tega on ne prizna, da bi bil on povzročitelj in glavni krivec marveč tudi, da so vsi enako krivi. O načinu, kako so gojufali in kako so velikanske primanjkljaje prikrili, izpove Galante

približno tako-le: Različni župani, med temi tudi dr. Varetton so podpisali predložene račune ne da bi se kaj pobrigali ali so računni pravilni ali ne. Predstojniku računskega urada Fillinichu se ponarejeni in potvorjeni računi sploh niso predložili. Knjige so se vodile celo leto biano in so se šele koncem leta izpolnile in zaključile. Sploh ni bilo pri mestnem gospodarstvu nobenega reda in v celih desetih letih se ni izvršila niti ena blagajniška revizija, skontracije knjig pa so bile napovedane 8 dni prej. Skupna vsota poneverjenih in potvorjenih računov do l. 1908 znaša 47.000 kron. Od te vsote je dobil Galante polovico, pa je dal Privilegiju in Bigatti, da sta molčala. Glede beneske skladnice, ki ima 30.000 kron premoženja, ki pripada deželi in od katerega obresti so namenjene za šolske in ubožne podpore, prizna Galante, da je poneveril 8000 kron, ne zanika pa možnosti, da je bila oškodovana skladnica za 16.000 kron. Poneverbe pri ubožnem zakladu in v sirotišnici je izvršil po njegovem zatrdilu Privilegiju, pri komisijskih pristojbinah pa Horrak. On je pač izplačeval svojim sokrivcem račune, o katerih je lahko vedel, da so potvorjeni, vendar ni bila njegova dolžnost, da bi račune kontroliral. Glede razmerja z neko Almerigognio prizna Galante, da je imel z njo otroke in da je zahtevala od njega mesečno 160 do 200 kron. Hotel se je je večkrat iznebiti, toda ona mu je grozila s smrtjo. Tudi ga je nekoč napadla z nožem in ga lahko ranila. — Vse drugače kot Galante je nastopil pri obravnavi drugi obtoženec Bigatto. On zanika z vso odločnostjo vsako krivdo in ne ve ničesar o kakih nerednostih. Zneske ki jih je dobil od Galanteja, je sprejel kot predajem, za katerega je vedno napravil pobotnice. Pri konfrontaciji z Galantejem je nastal med obema hud prepri. Glede očitajna, da je v eni noči zaigral 5000 kron trdi Bigatto, da je ravno nasprotno in da je on 5000 kron dobil, ne pa zaigral. On se zagovarja zelo spretno in trdi, da se v več zadevah zamenja njega z Privilegijem, ki je, kot smo že omenili, pobegnil. Do hude kontroverze med državnim pravdnikom, predsednikom senata in med zagovornikom je prišlo, ko je državni pravdnik prosil predsednika, da naj vpraša obtoženca, če mu ni morda nasvetoval zagovornik, da naj tako taji. Zagovornik se je protivil temu vprašanju, češ, da je izživljanje. Predsednik je to opazko odločno zavrnil in je prekinil obravnavo. — Likvidator mestne blagajne in začasni zastopnik mestnega blagajnika Lino Quarantotto taji vsako krivdo. Zneske, ki jih je dobil od Galanteja, je dobil deloma kot predajem, deloma kot odškodnino za njegovo delo izven njegovega delokroga. Napačne knjižbe opravičuje s tem, da jih je vključil brez vednosti, da so dotične listine potvorjene ali pa naravnost na ukaz Galanteja. Vedel pa je, da je Galante v škripih in da ga hočejo vsi, neizvzemši župana, rešiti. — A. Horrak, ki govori nemško, prizna svojo krivdo. Zagovarja pa se s slabimi finančnimi razmerami in z dejstvom, da je moral skrbeti za svojo in za rodbino svojega svaka, ki je pobegnil v Avstralijo, skupaj za 14 oseb. — Descovich prizna krivdo deloma. — Negri prizna, da je vedel za nerednosti, toda on ni mogel pomagati. Bil je diurnist. On je dobil od vsega poneverjenega denarja komaj 180 kron. — Vittori, ki je obtožen zaradi komisijskih pristojbin, zanika odločno krivdo in trdi, da ni ničesar vedel o kakem potvarjanju pobotnic. — Tillinich, ki govori tudi nemško, trdi, da je popolnoma nedolžen. On ni občine oškodovale, marveč nasprotno je on občini veliko koristil s svojim večletnim pridnim in neumornim delom. V splošnem da on mestnim uradnikom strašno slabo spričevalo, posebno Galanteju, o katerem trdi, da je bil izredno len, kljub temu pa ljubljene občinkega sveta. Vseh nerednosti je kriv pravzaprav takratni blagajnik Major, ki ni izpolnjeval svoje dolžnosti. Nato sta se prebrala zapisnika pobeglih Privilegija in Juha. Privilegiju trdi, da je žrtev Galanteja. Med drugim pravi: »Vedeli smo vsi, da smo krivi, toda drug drugemu nismo zaupali. Juh pa trdi, da sta ga zapeljala Galante in Privilegiju. — Obravnava se nadaljuje.

Iz politične službe. K okrajnemu glavarstvu v Pulju pride namestniški tajnik dr. Hanusch v Senožečah.

Stavka voznikov v Trstu je končana. Dosegla se je poravnava med vozniki in družbo.

Dvakrat razveljavljena oprostila sodba proti laškemu izživaču. Pred okrožnim sodiščem v Rovinju, kjer so bili, kakor znano, oproščeni pred laškimi porotniki tudi puljski magistratni sleparji, ki sede sedaj pred celovško poroto, je bil obtožen neki J. Gaudisio zaradi hujkanja k

nepostavnim dejanjem v zmislu § 305 in sicer zato, ker je dne 29. avgusta ob 11. uri zvečer vpil pred kavarno: »Zakaj govorite slovenski?« (namreč gostje v kavarni). »Če hočejo govoriti ta barbarski jezik, naj gredo k onim, h katerim spada ta-le v beli jopici.« Pri tem je pokazal Gaudisio na okrajnega glavarja, ki je šel slučajno mimo. Okrožno sodišče v Rovinju je obtoženco oprostilo, češ, da ni imel namena izzivati Hrvatov v kavarni. Državni pravdnik se je pritožil in kasacijski sodišče je to sodbo razveljavilo in odredilo novo obravnavo. Vršla se je druga obravnava v Rovinju in Gaudisio je bil tudi pri drugi obravnavi oproščen, češ, da se ni zavedal dalekosežnosti svojih besedi. Državni pravdnik se je zopet pritožil in kasacijski dvor je to drugo oprostilo sodbo zopet razveljavil in odredil zopet novo obravnavo. — Gotovo je to značilno za sodišče v Rovinju, ki trdovratno brani laškega izživača celo proti kasacijskemu sodišču.

Roparski napad. V tržaško bolnišnico so pripeljali 77letnega kmeta Antona Čepaka, ki ima prebito glavo in poškodovan komolec. Čepak trdi, da so ga napadli pri Škofjem roparji in mu ukradli 3 krone.

Bivši katoliški duhovnik, 30letni Natalus Muizca iz Zadra je bil obsojen v Trstu na 2 meseca ječe, ker je ukradel v neki trgovini za znamke 1800 kron vredno zbirko znamk. Dobili so pri njem še celo zbirko.

Prijet roparski morilec. Na Reki so aretirali nekega Josipa Tallerja, doma na Koroškem, ki je pribežal iz Bolcana, kjer je izvršil roparski umor.

Agitacijski lokali

narodno-napredne stranke

na dan 16. decembra so:

za volilce v Unions: gostilna pri Stefanu (Miklošičeva cesta);

za volilce v Mestnem domu: gostilna pri Ferlinču.

za volilce v šoli na Cojzovem grabnu: gostilna pri Štefanu (Breg);

za volilce v šoli pri sv. Jakobu: gostilna pri Zupanu.

opustno pred vsem za to, ker se tem ni postopalo dosledno. Zanjevalo se je namreč v okoliških nah voliti večinoma takim vrom, ki so notorično naprednjaki, in tem so se jemale volilne legitimacije, dočim se je klerikalnim vrom, ki imajo tudi volilno pravico ljubljani, nemoteno dovoljevalo. Ne da bi se jim obenem odjele volilne legitimacije za volitev mestni skupini v Ljubljani. Ti klerikalni volilci bodo torej lahko volili — v kmetijski skupini in v ljubljani, samo da povečajo število klerikalnih glasov v okolici in v ljubljanskem mestu, dočim se je namreč iz okolice enostavno položiti v mesto, samo da bi ne bilo volilci oddanih preveč glasov proti gotocu dr. Šusteršiču. Takšno poganje kriči do neba, zato zahtevajo vso odločnost od deželne vlade vsaj to preskrbi, da ne bodo volilci oddani, ki imajo volilno pravico tudi v ljubljani, a so že volili v mestni skupini, volili dvakrat to je, ne bodo volili tudi v mestni skupini!

Dragoceno priznanje. Včerajnji »Slovenec« je v članku »Počasi« zapisal tudi te-le stavke: »Jasne je pokazalo, da strankarja zavest s samimi gospodarskimi ugodnostmi ne se. Zaupanje se ne da kupiti!« Notorično je, da so si doslej klerikalci kupovali svoje pristaje z marjem in gospodarskimi ugodnostmi. Mamon in kar je ž njim vzeji je bilo ono čarobno sredstvo, katerim so operirali, da so si utrdili svojo moč in pomnožili svoje vrste, tako so se povzpeli do viška svoje moči in moči. Toda sedaj se je tudi jelo kolo sreče pomikati nadol, polagoma sicer, a tem sigurne. Preje so mislili, da se bodo z marjem in gospodarskimi ugodnostmi večno držali na površju, sedaj pa že stoji ob robu groba svojih in tik po zmagovitih volitvah se je iz šir izvle gorjup vzdih: »Strankarska zavest s samimi gospodarskimi ugodnostmi ne rase, zaupanje se ne da kupiti!« Bridko spoznanje, ki je tem bolj grenko, ker je došlo tako pozno šele po zadnjih za klerikalce zmagovitih volitvah. Da pa se zaupanja ljudstva v klerikalce temeljito in definitivno porušijo — prihodnje volitve.

»Vera rešena — zaupanje pa vzvel zlodej!« Se pri nobeni volilni urbi za deželnozbornsko poslanca ne postavila naša kranjska duhovščina v boj s takimi, rekel bi terorističnimi sredstvi, kakor pri ravnokar izvršenih volitvah!! — Tudi najbolj mazano in po kazenskem zakonu prepovedano sredstvo — kraja!! — moralo pomagati zastopniku katoliške morale dr. Kreku do zmage! Je obrabljeni šlagerji: »vero svojih očetov rešite!« — vera v nevarnost! niso našli pri tretjini »vernega ljudstva« nobenega odziva; to skrhano vročje je moralo med staro šaro, ker politikujoči duhovniki izpregledali in se prepričali, da je slovensko ljudstvo vseprek brez izjeme globoko verno ostalo, kakor je bilo prej! — A nekaj drugega je bilo treba rešiti: t. j. zaupanje deželne davke plačujočega prebivalstva Kranjske! — in tega pa naša klerikalna, zavožena in korumpirana politika deželnozbornske večine ni mogla doseči, niti ga tudi ni dosegla!! — Dozaj temu je razmerje $\frac{3}{8}$: $\frac{1}{8}$ pri splošnji kuriji; to se pravi, da ena tretjina vsega prebivalstva obsoja delovanje deželnega odbora in da ta večina nima ljudskega zaupanja za svoje delovanje in postopanje! Zaupanje je šlo po — v o d i!

Volilni shod v Postojni. Iz Postojne nam pišejo: Živimo v času hudega volilnega boja. Volitve v splošni in kmetijski kuriji nam sicer niso prinesle zaželjenega uspeha, vendar je opaziti, da gremo čvrsto naprej in da nam skoraj napoči dan, ko bo našim klerikalcem za vedno odklenalo. Ob dobro organizirani in disciplinirani volilni armadi se mora razbiti še tako trdnj navaln nasprotnika. Prožeti tega duha smo se sešli preteklo nedeljo v dvorani »Narodnega hotela«, da si izberemo iz svoje srede kandidata za notranjsko skupno mesto in trgov. Mnogobrojnemu obiskanemu shodu je predsedoval gosp. F. Arko, ki nam je kot takega predstavil tovarnarja gosp. Jos. Lavrenčiča. V svojem skoro trideset ur trajajočem govoru nam je razvil gosp. kandidat najprvo, kakor je dejal, svoj skromen program, ki je program dela za zanemarjeno Notranjsko in koncentracije vseh opozicijskih sil v svrhu pametne ureditve zavoženega deželnega gospodarstva. Potem nam je upravl strokovnjaško naslikal obupno stanje deželnih financ ter svoja zanimiva izvajanja tako podprl s številkami in jih tako spretno

utemeljil, da se ni čulo proti njim niti najmanjšega ugovora. Končal je svoj govor s krepkim pozivom na volilce, na dan volitve zastaviti vse sile v to, da se reši čast in ponos notranjskih mest in trgov ter s tem vse Notranjske. Živahno ploskanje in številni pritjevalni klici so pričali, kako vsestransko zaupanje v živa g. kandidat med svojimi volilci in s kakim velikim navdušenjem je bila sprejeta njegova kandidatura. Izmed volilcev se je zanj prav toplo zavzel tukajšnji urar gosp. M. Petrič, ki ga je v kratkih, a jedrnatih besedah slavil kot dobrega in vestnega gospodarja, poudarjajoč znano pravilo, da kdor zase skrbno gospodari, tudi za druge ne more biti slab gospodar. Ko si je potem g. kandidat še privoščil tukajšnjega kateheta Azmana ter ga razkrinkal kot zlobnega hujšaka, ki sta mu laž in obrekovanje že tako prešla v kri in meso, da ju ne more več brzdati, je zaključil g. predsednik shod. Mi pa vsi, ki smo se udeležili tega tako kratko uspelega shoda, smo se razšli v trdnem prepričanju, da pri takem razpoloženju naših volilcev mora biti zmaga — naša.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Pri volitvi iz kmetijske kurije je bilo oddanih v naši občini 246 glasov. Naših je bilo 88 veljavnih, 4 neveljavni in 9 praznih, tedaj 101. Nasprotnih 145. Na eni neveljavni je stalo: Vremena se bodo zjasnila Poljancem, ko megla zgine. Vzemnost kmetstva še le potem svoj sad rodi, ko svojat črna in gosposka svojo moč izgubi! Kmet. Od naše strani ni bilo zdaj nobene posebne agitacije. Le zanesljivim somišljenikom se je reklo, da naj volijo te in te, oziroma oddajo prazne glasovnice. V prvi, kakor v drugi kuriji je bila nam zmaga zagotovljena, da so ostali vsi volilci mož beseda. Pa veliko klobukov, malo mož. Vsled silnega terorizma v cerkvi po kaplanu prejšino in to nedeljo, da se gre le za vero in nič drugega kot vero, so se dali nekateri po ženskah spreobrniti. Nekateri ženske, tercijske narave, so kar zbesnele: Kaj bo, če zmagajo liberalci, vse cerkve bodo potem podrli. Se več kot to je nam škodovalo in odvrnilo nam 20—30 volilcev, ko se jim je v cerkvi namigovalo o podporah, oziroma naj skuša tudi naša občina priti do korita, do katerega je pa edina pot, če se z onimi voli. Delo in boj, ki ga nam napoveduje kaplan, bo pa rodil ravno nasprotno. S podvojen silo se bomo vrgli tje, kjer vemo, da je resničen uspeh. Povemo mu že tu, da niti en naš list ne bode manj prihajal k nam, tudi »Slovenski Narod« ne, katerega je zadnje nedeljo imenoma navajal, da v tej in tej številki taji boga. Že danes smo v stanu povedati, da od Novega leta bo prihajalo 10 izvodov, ko jih je do zdaj le 8.

Klerikalne sleparije. Iz Doljenega Logatca nam poročajo: Naš klerikalni župan je hotel pri zadnjih volitvah na vsak način pomnožiti klerikalne glasove. Hotel je namreč oddati kar dva glasa, toda komisarjeva roka ga je pri tem zasegla. Zdaj se bo moral zagovarjati pred sodiščem in seveda odložiti svojo župansko čast. Morda se bo pa vendar zopet zadovoljil s službo občinskega sluga, ki jo je prej opravljal.

Soteski župnik je šel med denuncijante. Poroča se nam: Župnik v Soteski pri Toplicah se zdaj ne more preboleti, da je pri občinskih volitvah tako pogorel, ker se je sprl z g. Klinecem, s katerim sta bila popreje prijatelja. Zdaj ob času deželnozbornskih volitev je izlival svojo jezo po vseh katoliških listih, ki jih izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Mož je dobil korajžje, ker ve, da stoji ti listi pod Gostinčarjevo imuniteto. Ali dočim je navadno napadal le župana Klinca, se je po volitvah v splošni kuriji spravil tudi na ondodnega učitelja. Ker so volitve v splošni kuriji v njegovi fari nepričakovano dobro izpadle (za samostojnega kandidata), je sveti mož osumil učitelja, kateremu v »Slovencu« prikrito očita, da je storil svojo liberalno dolžnost. Da bo to še bolj držalo, in da bi ljudstvo nahujskal zoper učitelja, si je naročil celo kopico dotične številke »Slovenca«, katerega zdaj kolportira po svoji fari. Daleč ste prišli g. župnik.

»Liberalci cerkve podpirajo.« Klerikalna nedoslednost se še ni kmalo tako maščevala nad klerikalci, kakor se zdaj ob času volitev. Na prižnicah so duhovniki vse, kar ni klerikalno, zaznamovali kot brezverce, praznoverne ljudi so strašili, da bodo liberalci cerkve podprli, duhovnike pregnali, križ iz šole odpravili in še celo kopico takih nesramnih laži. Zlasti po novomeškem volilnem okraju so s takimi strašili oplašili mnogo volilcev, ki so bili že pripravljani voliti samostojnega kandidata g. profesorja Škerlja. Občinski odbornik Medved je to strašilo imel tako za resno, da je še »anrej

prodajal in z njim agitiral po gostilnah, kjer je kmete strašil, češ, če boste Škerlja volili, ta vam bo boga iz cerkve pognal in duhovnike preonal. Volilci so kar trepetali ko so te Medvedove grožnje slišali. In seveda, da se ne bi kaj tako strašnega zgodilo, so se odločili, da volijo tako, kakor so gospod ukazali. Ali ravno v tem času se je od strani teh krščanskih strašilcev izvršilo nekaj drugega. Župnikom se je zdelo potrebno, da so ravno v tem času razposlali svoje cerkvene ključarje berati za podružnične cerkve. Pa namesto, da bi vsaka podružnica beračila samo v svojem okraju, so se kot povodenj razlili vse v bližnjo novomeško okolico, ki je znana kot najbolj siromašna. In šli so od hiše do hiše, nič niso vprašali kdo je liberalec, ki cerkve podira in duhovnike preganja. Eden takih beračev se je nekje, kjer so ga na to nedoslednost opozorili, celo pobahal, da pri liberalcih še več dobi, kakor pri klerikalcih. Liberalci dajo vsaj kakšen denar, klerikalci se pa za pest žita prerekajo — seveda ker ga reveži nimajo toliko odveč, da bi vsakemu teh beračev bisago napolnili. Oblastveno potrjenega dovoljenja za to beračenje nima nobeden, pa tudi nobene kontrole ni, kam gredo nabrani milodari.

V Dragatušu pri Črnomlju je bilo oddanih pri splošni in kmetijski kuriji 148 klerikalnih in 102 naprednih glasova. 4 glasovnice prazne. Dobili so: Mihelčič 89, Fleischman 59, Dermastia 59, Makar 43. Pri drugi volitvi so padli klerikalci za 30, naprednjaki za 16 glasov, torej je število protiklerikalnih volilcev sorazmerno naraslo. Upoštevati je pa tudi dejstvo, da se je samo v zadnjih dveh letih izselilo v Ameriko do 30 naprednjakov, klerikalci pa le trije. Volitev v splošni kuriji se ni udeležilo 70, v kmetijski 60 volilcev. Z uspehom so naprednjaki lahko zadovoljni.

Na naslov c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu. V občinskem odboru pri Sv. Vidu nad Cerknico je kot prvi svetovalec Jože Štritof iz Zajnarjev, katerega je nedavno občinski odbor izvolil tudi za čestnega odbornika v okrajni čestni odbor. Ta možkar je bil pred kakimi 3 tedni kaznovan po § 460 radi soudeležbe pri lovski tatvini na 14 dni zapora, vendar opravlja še vedno funkcije občinskega svetovaleca. Ker pa naš g. župan ne pozna ali neče poznati zakona, da bi tega možakarja izključil iz obč. odbora, se obračamo tem potom na c. kr. okrajno glavarstvo, da pomaga zakonu z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 131 do veljave. — **Več davkoplačevalcev.**

»Matica Slovenska.« Ljudska šola v Samostanski ulici v Zagrebu je pristopila kot utemeljiteljica k »Matici Slovenski«. Za prof. Bazalo je to v kratki dobi drug zagrebški ustanovnik.

Mnogo ljubljanskih članov »Matic Slovenske« se ni poravnalo članarine za l. 1913. Knjige so malone dotiskane.

Občalno društvo, ki je letos izpolnilo 48. leto svojega delovanja, obdaruje danes ob 5. popoldne v »Mestnem domu« podpore potrebne otroke.

Priporočamo vsem, da si naroče »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Ta list priobčuje vsak teden obilo lepih zanimivih slik ter raznovrstno zabavno in poučno čtivo. Vsaka rodbina bi naj imela »Slovenski Ilustrovani Tednik« in zahtevajte ga tudi po vseh gostilnah, brivnicah itd. »Slovenski Ilustrovani Tednik« je edini slovenski list te vrste in ker si je pridobil najboljše slov. pisatelje in pisateljice za sotrudnike bo nudil vsakomur obilo užitka. Naroči se v Ljubljani, Francišanska ulica 10.

V Kamniku je po dolgem bolehanju danes jutraj umrl g. Josip Močnik, lekarnar in posestnik. Pokojnik, ki je dosegel starost 68 let, je bil eden najuglednejših kamniških meščanov. Kot tak je bil dolga leta na čelu mestne občine kot župan. Bil je odločno narodnega mišljenja in je v strogo narodnem duhu vzgojil vso svojo rodbino. V političnem oziru odločen in zvest pristaša narodno — napredne stranke. Za Kamnik je mnogo storil in mnogo žrtvoval, zato mu tudi ostane v kamniškem mestu ohranjen trajen spomin. Zemske ostanke pokojnikove izročijo materi zemlji v soboto 13. t. m. ob 3. popoldne. Vrlemu in zvestemu somišljeniku, ki je neomajno, kakor skala vztrajal na strani napredne stranke v najtežjih časih, bodi ohranjen večni spomin, njegovi cenjeni rodbini pa izrekamo iskreno sožalje.

Iz Rakitne pri Borovnici. Naravnost nezaslišano je, kakšnih sredstev se poslužujejo naši klerikalci, da bi oplašili napredne može in utrdili v babjeverju svoje pristaje,

še, ki slepo tavajo za svojimi vodniki in naj jih peljejo ti še v tako gnojnico. Pred kratkim se je zadržala nekemu našemu posestniku krava. Takoj so zagnali klerikalci strašen vrišč in so rekli, da je posestniku poginila krava zato, ker je volil z liberalci. Pamenen človek se mora seveda taki trditvi smejati. Klerikalni možje pa, dasi morda ne verjamejo, so tiho in kimajo z glavami, pobožne ženice pa se križajo z blagoslovljeno vodo. — Radovedni smo Rakitenčani kaj je vzrok, da je zbolela živina klerikalnim gospodarjem in so morali zaradi bolezni zaklati tudi eno klerikalno živinč. Na to seveda klerikalci ne morejo odgovoriti. Morda bo Kobi pomagal, saj so volili njega. Klerikalci, ki hodijo pred volitvami okoli kmetov s polnim košem obljub in ki samo zmerjajo liberalce in plaše pobožne ženice, naj se rajše poprimejo resno resnega dela in naj nam pomagajo, da bomo dobili boljše pašnike in travnike in naj nam preskrbe podpore za živinorejo, če so res tako dobri kot sladki in tako resnicoljubni kot obrekljivi. Nikar pa naj ne begajo ljudi s praznimi obljubami in s takimi oslarijami, katerim se mora smejati vsak šolar.

Nesreča v gozdu. Pri Selcih pri Postojni sta podirala brata Možina v bližnjem gozdu drevesa. Pri tej priliki je zadelo eno drevo Mihaela Možina, ker se je na napačno stran umaknil. Drevo mu je preklalo lobanjo in mož je še isti dan umrl. Star je bil okoli 55 let.

Iz Radovljice nam pišejo: Bil je pač užitek poln večer, ki ga nam je priredil naš salonski orkester s koncertom dne 6. t. m. v prostorni dvorani restavracije Kunstelj. Sedaj pač ne moremo zdihovali, da je družabno življenje v Radovljici popolnoma razbito; pač pa je treba pustiti doma tisto dozdnevno razliko med »jaz«, »ti« in »on« in obleči sukno demokratizma in prepričani smo, da doživimo še marsikak tako prijeten in družaben večer, kakor smo ga dne 6. t. m. Spored, ki ga je sestavil naš salonski orkester, je bil prav srečno in skrbno izbran. Mimogrede omenjamo, da bi radi v bodoče slišali tudi kak slovenski komad, Čehi jih imajo dovolj na razpolago. V obče so se vse točke izvajale v splošno zadovoljnost, kar je pričalo navdušeno odobranje po vsaki točki, vendar moramo posebej omenjati fino in čustveno izvajanje točk: 1. Ziehrerjev »Zauber der Montur«, 2. Mendelssohnovo »Fingalshöhle«, 3. Pazzellerjev »Souvenir de Herkulesbad«. Dobro se je izvajala točka Lehárjeva »die Zigeunerliebe«. — Da tu in tam niso prišli posamezni instrumenti do svoje polne veljave je menda vzrok neakustična dvorana, a da se tu in tam ni igralo s tisto živahnostjo, kakor bi želeli, pripisujemo dejstvu, ker ni bilo vidnega kapelnika. Prevelika skromnost ni vedno na mestu. — V gospodični Vidi Koblerjevi smo spoznali nadarjeno in rutinirano pianistino in podarjeni krasni šopek naj ji služi v zalivalo in nam v upanje, da ni bil ta njen nastop prvi in zadnji. — Obisk koncerta je bil naravnost nepričakovano mnogobrojen in jako pester. — Če so pa obule nekatere osebe, ki gore same navdušenosti za povzdigo Radovljice, copate in sedle doma za peč, naj ne plaši naše vrle in požrtvovalne umetnike, temveč opogumaj naj jih. Tako naprej. Na skrajšnje svidenje.

Nesreča v Vremskem Britofu. Iz Divače nam pišejo: V navpičnem rovu stoji voda skoraj vedno na isti višini. Z dvigalom odvajamo vode 400 litrov v eni in pol minuti. Pri 48urnem neprestanem delu bi odgovarjalo to množini približno 7500 hl vode. Če bi ne bilo močnih vodnih virov, bi morala voda v rovu že precej pasti. Od te strani je torej rešitev — mogoče še živih delavcev — izključena. Tekom dneva se je naročilo iz Trsta močne sesalke z motorji in so te sedaj tudi dospele. Morda bodo te kos stavljeni nalogi? Z druge strani se pa upa priti od nekega starega zapuščenega rova tekot jutrišnjega jutra do rova, v katerem slutijo še žive delavce. Od 15 m debele skale jo je prebiti le še približno pet metrov. To delo je pa tudi precej ovirano od pritekajoče vode, ker ta zastaja ravno v rovu, katerega sedaj kopljejo. Neki tesar, ki je delal še pod starim ravnateljstvom in pred več leti v tem premogokopu, pripoveduje, da so nateleti svoj čas večkrat na votline, deloma napolnjene z vodo, iz katerih so pred več nego sto leti kopali premog Francozi. Ta tesar pravi, da je peljal svojega ravnatelja na hloidi kakor s čolnom po včasih neverjetno velikih votlinah. Od francoskih časov je tu sploh že več suhih rogov, tam, kjer so jih pa zazidali, so se napolnili z vodo. Iz takih rogov ali iz drugih naravnih kraških votlin izvira velikanska množina vode, ki je poplavlila ves rudokop. Točno se bode to dognalo

še, ko bode premogokop zopet suh. Sedaj se še ne ve, v katerem rovu je voda izbruhnila, ker se ni nihče izmed delavcev rešil, le 16letni Maks Magajna, ki je nadzoroval sesalke, je komaj pobegnil po lestvi ob dvigalu. Razen večeraj navedenih se pogreša tudi domačin, mladenič Vatovec. Prebivalstvo je zelo razburjeno, posebno ker so močne in delazmožne sesalke naročili šele danes, to je po dvadnevem brezuspešnem delu. Vobče se kritizira zanikrno stanje premogokopa, katerega ima baje v najemu neka družba s centralo na Nemškem. Jutri pričakujejo razrešitev situacije.

Kinematograf »Ideal«. Velefina drama »Deklica brez domovine« s sivečo umetnico Asto Nielsen v glavni vlogi, ki se predvaja samo še danes pri večernih predstavah, uga-ja zelo gledalcem. Veseloigra s Princem »Vihravi soprog« vzbuja bučen smeh. — Jutri drama Nordiskfilm Co. — V soboto skozi 6 dni veliko kriminalna drama »Kriv« v 5 delih in pa veseloigra »Mesečniki«.

Valdemar Psylander, priljubljeni igralec tvrdke Nordisk film Co., na katerega domu se je, kakor smo zadnjič poročali, odigrala usodepolna ljubezenska drama, videl se bo jutri, v petek pri Specialnem večeru v genljijski drami »Pravi«.

V tujini prijet. Minuli teden se je napolil v Ameriko 18letni Mihajel Papež iz St. Marjete v Krškem okraju. Fant je do Solnograda srečno prispel in je že mislil, da se je za par let že odtegnil vojaščini, pa ga je zadnji trenutek dohitela policija in ga poslala v domovino nazaj.

Nezgoda. Ko je minuli teden strojnik v »Slonovem« kopališču Valentin Lotrič popravljaj neka vrata, se je pri delu na desni roki tako poškodoval, da je moral v deželni bolnišnici iskati zdravniške pomoči.

N včerajšnji semenj so prignali 13 glav in sicer 6 volov, 5 krav in 3 teleti.

V sredo ob 6. zvečer je bil pred Dobričevro trgovino na Viču vzet zelen otroški voziček. Kdor bi kaj poizvedel, nam naj izvoli tatu takoj naznani.

Izgubila je neka dama bankovec za 10 kron na potu od Sv. Petra česte preko Marijinega trga na Marije Terezije cesto. Pošten najditelj naj odda najdeni denar na policiji.

Večeri smeha, vsak večer v kavarni »Central«, kjer gostuje Original The Weingov ensemble z lastnim orkestrom.

Volilni sestanek

pri Bončarju na sv. Petra cesti v petek, dne 12. decembra ob pol 9. zvečer.

Govorita napredna kandidata dr. Ivan Tavčar in Adolf Ribnikar.

Vabimo volilce, da se tega sestanka udeleže v čim največjem številu!

Društvena naznanila.

Slov. pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v sredo, dne 31. decembra v »Mestnem domu« svoj običajni »Silvestrov večer«.

Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem je sklenila na izrednem občnem zboru, ki se je vršil danes dopoldne v hotelu »Ilirija«, da prične izdajati z novim letom svoje glasilo, in sicer pod naslovom: »Gostilničar«, strokovni list »Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem«, in sicer kot štirinajstdnevnik. V to svrhu se je izvolil poseben zvezin časnikarski odsek petih članov, in sicer dva člana za nadzorovanje uredniških poslov, dva člana za nadzorovanje upravnih poslov in predsednik, ki ima splošno nadzorstvo. V ta oddelek, ki se konstituira v soboto, so bili izvoljeni gg.: Bole, Zajc Avg., Šusteršič, Kavčič in Pucelj; za namestnika Tonejc in Kuhar Avg. List prične izhajati z novim letom, uredništvo in upravnništvo prevzame poseben strokovni urednik, glede katerega pa vprašanje še ni definitivno rešeno.

Volilci mesta Idrije!

V torek, dne 16. t. m. Vam je zopet stopiti na volišče.

Volili bomo dosedanjega svojega deželnega poslanca!

Na vsaki glasovnici bodi napisano ime:

Engelbert Gangl,

c. kr. učitelj v Idriji.

Njega smo si izbrali za kandidata, njega izvolimo za svojega poslanca!

Politično društvo Jednakopravnost.

Volilni sestanek

se vrši

v soboto, 13. t. m. ob 8. zvečer v gostilni pri Kozaku na Sv. Petra cesti šte. 21.

Govori župan ljubljanski dr. Ivan Tavčar.

Volilci Poljanskega okraja pridite na sestanek!

Razne stvari.

* **Avstrijski raziskovalec umorjen.** Iz Sime v Južni Ameriki poročajo, da je neki Indijanec umoril hrvaškega raziskovalca Mirka Seljana. Vest še ni potrjena.

* **Trije levi ušli.** Iz Rima poročajo: Pri kinematografiranju so ušli v Turinu trije levi. Dva so zopet ujeli, tretji pa straši po okolici. Med prebivalstvom je izbruhnila velika panika.

* **Nezgod v premogokopu.** Iz Harkova poročajo: Blizu postaje Wolynzowo se je zgodila v Narnskem premogokopu eksplozija. Pet delavcev je bilo ubitih, pet pa ranjenih.

Volilni shod

za dvorski okraj

se vrši

v soboto, 13. decembra ob pol 9. uri zvečer v gostilni pri Novaku na Rimski cesti.

Govorita napredna kandidata dr. Fran Novak in Josip Reisner.

Volilci, udeležite se tega shoda!

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 11. decembra. Snoči ob pol 12. se je končalo komplicirano glasovanje o personalnem davku. — Ker je prodrl glede eksistenčnega minimuma manjšinski predlog, ki zvišuje minimum od 1200 K na 1600 kron, kar smatra vlada za sankcijsko oviro, in ker je bil sprejet § 172., ki zopet določa osebnodohodninski davek od 1200 K naprej, ter je vsled tega nastala antinomija, se je razvila živahna debata o tem, kaj je treba sedaj storiti. Predlog na reasuriranje se ni dal izvesti, ker je proti temu poslovnik. Zato so hoteli popraviti to protislovje v tretjem branju. Socijalni demokrati pa tretjega branja niso pripustili, vsled česar je zadeva preložena na prihodnji teden. Socijalni demokrati izjavljajo, da ne pripuščajo nobene korekture sklepa, ki zvišuje eksistenčni minimum. Zakon mora tako obveljati. Kako se bo rešila t. azamotana zadeva, se sedaj še ne ve.

Dunaj, 11. decembra. Vlada oficijozno razglasa, da vztraja na reasuriranju včerajšnjega sklepa glede eksistenčnega minimuma, ker bi bila sicer onemogočena sankcija davčne reforme.

Delegacije.

Dunaj, 11. decembra. Danes ob 2. popoldne se je pričela plenarna seja avstrijske delegacije. Nadaljuje se debata o proračunu zunanjega ministva. Prvi je govoril delegat dr. Baljak.

Železničarji.

Dunaj, 11. decembra. Predvčerajšnjim se je vršilo tu veliko zborovanje železniških uradnikov. Govorniki so hudo napadali parlament, ki je pustil uradništvo na cedilu. Končno je bila sprejeta tozadevna resolucija.

Lokalne železnice.

Dunaj, 11. decembra. Cesar je sprejel včeraj železniškega ministra barona Forsterja v daljši posebni audijenci. Zatrjuje se, da je dosegel železniški minister predsankcijo za predlogo o lokalnih železnicah, ki se predloži v kratkem zbornici.

Bosanski odsek.

Dunaj, 11. decembra. Bosanski odsek je nadaljeval razpravo o bosanskih zadevah. Tekom razprave je podal skupni finančni minister Bilinski več novih izjav.

Tržaška občinska uprava.

Trst, 11. decembra. V snočni seji tržaškega občinskega sveta je zastopnik vlade nastopil proti zamenjaniemu občinskemu gospodarstvu tržaškemu ter zahteval pojasnil, kako nameravajo plačati deficite let 1911, 1912 in 1913, ki znašajo že 2 in pol milijona kron. Načelnik finančnega odseka je odgovoril, da bo občina za enkrat skrbela le za pokritje letošnjega deficita 1,032.000 K.

Bauernschreck.

Gradec, 11. decembra. Štajerski Bauernschreck se je pojavil v bližini

ni Mooskirchna. Eni pravijo, da je medved, drugi, da je lev.

Hrvaška.

Zagreb, 11. decembra. Kljub izjavi predsednika Starčevićeve stranke, da odklanja vsako sodelovanje s Frankovo stranko, se zdi, da je v posameznih okrajih prišlo vendar do sporazuma.

Zagreb, 11. decembra. V nekatere okrajih je ljudstvo nezadovoljno, da koalicija ni postavila unionističnim kandidatom nobenega protikandidata.

Zagreb, 11. decembra. V krogih hrvaško-srbske koalicije so z novo železničarsko pragmatiko v toliko zadovoljni, ker je vsaj del hrvaških zahtev našel upoštevanje. Vendar bodo zastopniki koalicije stali slej kot prej na stališču, da mora v smislu nagodbe veljati hrvaški službeni jezik na vseh železnicah na hrvaškem ozemlju. Da se izrazi ta zahteva, za to bo prilika v regnikolarnih deputacijah in skoro gotovo je, da se bodo Hrvati pri sklepanju nove finančne nagodbe dotaknili tudi tega vprašanja. V tem oziru si je baje koalicija pridržala napram baronu Skerlecu popolno prostost.

Nadomestne volitve v Bosni.

Sarajevo, 11. decembra. Tri dni je trajal volilni akt za izpraznjenih 12 srbskih mandatov. Včeraj so bile volitve končane. Zmagala je Dimovičeva stranka, ki hoče pristopiti v saboru k vladni večini. V kmečki kuriji sta bila izvoljena dva samostojna kandidata. V mestni kuriji je treba ožje volitve. V mestni kuriji je zmagala opozicija, izvoljeni so bili srbski socijalni demokrati in treba je ene ožje volitve. V prvi kuriji je dobila Dimovičeva stranka skoraj 80% glasov. Dobila je 6 mandatov.

Trozveza in Francoska.

Pariz, 11. decembra. Italijanski poslanik Tittoni pravi v »Matinu«, da so vse vesti, kakor da bi vsebovala nova trozvezna pogodba kake določbe proti Francoski, neresnične. Italija želi čim ožjega prijateljstva s Francosko.

Francoska.

Pariz, 11. decembra. Danes se je zbornici predstavil novi francoski kabinet.

Socijalni demokrati v Nemčiji.

Berlin, 11. decembra. Priglašeni socijalno-demokratski predlogi na črtanje plač državnega kancelarja in vojnega ministra pridejo po poslovniku šele pri drugem branju proračuna, torej sredi januarja, v pretrse.

Porta in tripelententa.

Pariz, 11. decembra. »Matin« poroča, da je tripelententa dobila od porte kompenzacije za imenovanje nemške vojne komisije. Porta bo sprejela 28 angleških častnikov, da reorganizirajo mornarico. Neki francoski general prevzame reorganizacijo turškega orožništva.

Mehika.

Mehika, 11. decembra. Neka vstaška četa se je polastila v bližini mesta Tutpan ležeče topničarke istega imena. Strojila je stroje in topove nerabne ter končno zapustila ladjo in vzela s seboj mnogo streliva.

Veracruz, 11. decembra.

Vstaški general Villa je včeraj sporočil ameriški konzulu v Tampicu, da naj se vsi inozemci odstranijo iz mesta, ker bo s 4000 vstaši napadel mesto. Zvečer so vstaši res pričeli napad.

Dogodki na Balkanu.

Srbska demobilizacija.

Belgrad, 11. decembra. Kraljev ukaz odreja demobilizacijo moravske in drinske divizije ter divizije gorske artilerije, ki je bila mobilizirana meseca septembra.

Bolgarska.

Sofija, 11. decembra. Tu se govori, da bo prevzel v slučaju, da pride do ministrske krize, predsedstvo Malinov, ki bo skušal s pomočjo skrajne levice iz sedanje vlade ustvariti koalicijski kabinet. Celotna enostavna večina vladne stranke je v nevarnosti.

Sofija, 11. decembra. Državni sodni dvor je izročil bivšim ministrom, med njimi Genadijevu, Radkovu in Petrovu obtožnico. V Parizu se nahajajočemu generalu Savovu je sodni dvor poslal obtožnico. Vsi obtoženci imajo pravico tekom 7 dni predložiti dokaze za neupravičenost obtožbe.

Sofija, 11. decembra. Listi izražajo bojazan nad naraščanjem republikanske, socijalistične in agrarne stranke, ker za bodočnost Bolgarske ne pomeni nič dobrega.

Solun, 11. decembra. Neka srbska patrolja je pri Kumanovu ujela 10 mož močno bolgarsko četo.

Ministrska kriza v Turčiji.

Carigrad, 11. decembra. Tu zatrujejo, da je prišlo med velikim ve-

zirjem in člani kabineta do spora iz vojaško-političnih vzrokov. Veliki vezir se ni prikazal na porti.

Carigrad, 11. decembra. Veliki vezir je podal včeraj dopoldne sultanu demisijo. Sultan ga je naprosil po svojem drugem komorniku, da naj demisijo prekliče. Veliki vezir pa je vztrajal na svojem sklepu. Popoldne se je vršil ministrski svet pod predsedstvom šejha ul islam, ki se je bavil s tem vprašanjem.

Carigrad, 11. decembra. Za velikega vezirja bo imenovan sedanji vojni minister Izet paša.

Orižentske železnice.

Dunaj, 11. decembra. Včeraj se je sestal upravni svet Orižentskih železnic. Družba se je dosedaj zmanj trudila zopet dobiti pravico prometa na onem delu železnice, ki teko po srbski zemlji. Pri tem gre za več kakor 1/3 vseh prog. Vprašanje pride pred pariško finančno komisijo, ki pa bo samo principijalno odločila.

Velecenjeni gg. volilci!

Za iskazano mi zaupanje ob letošnjih deželnozborskih volitvah dne 1. in 6. decembra se vam tem potom najiskrenejše zahvaljujem.

Čast in slava zavednim naprednim volilcem!

Josip Turk,
deželni poslanec.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Redilnost in zdravljenost

ribjega olja je splošno znana, prav kakor dejstvo, da se malokateri človek pre-maga, uživati to težko prebavno olje neprijetne slati. Kdor torej poseže po Scottovi emulziji za ribje olje, ne pride nikdar več nazaj na navadno ribje olje, saj je ta izdelek tako blagosloven in lahko prebaven, da dela njega uživanje veselje starim in mladim. Zraven pa je še omeniti, da Scottova emulzija iz ribjega olja s sestavinami prekaša navadno ribje olje na redilnosti in izravnosti in je torej pri odraslih in otrokih povsod na mestu, kjer je treba čvrsto okrepiti: po prehlajenju, oslabeleosti, otežkočenem dobivanju zob, pri prenežni rasti kosti pri otrokih, po boleznih, shujšanju itd.

Toda samo
Scottova emulzija
in nobena druga!

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva sepo vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pismenih znamkah dobite od trške SCOTT & BOWNE d. o. z. na Dunaju VII. sklicevaje se na naš list enkratno vpošiljatev pol-tušnje od kake lekarne.

Mnenje gosp. dr. Bialowiesjskija
v Varšavi.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Jaz sem večkrat rabil vaše železnato kina - vino Serravallo v moji privatni praksi. V slučajih slabokrvnosti, poapnenja žil, konvalescence in sploh pri oslabilih osebah sem dosegel zelo dobre uspehe.

Varšava, januarja 1911.

Dr. Z. Bialowiesjski.

Dobra misel je vedno, ako se ne pustimo presenečiti od nepreručljivih slučajev; skrbimo že naprej! Kako kmalu si pridobimo influenco, bođenje v prsih, pomanjkanje sape, nahod itd. Ako se ima v takem slučaju priznati Fellerjev razpustivši, olajšalni zeliščni esencfluid z znamko »Elzafluid« pri hiši, potem so bolečine kmalu odpravljene in hude posledice preprečene. 12 steklenic Fellerjevega fluida za 5 K franko naj bi vsak čitatelj od lekar-narja E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 238 (Hrvatsko) naročil. Obenem naj bi si naročil Fellerjeve odvajalne kroglice z znamko »Elzakroglice«, 6 škatlic za 4 krone franko.

Hennebergova svila

samo direktno! — črna, bela in barvasta, od 1 K 35 vin. meter naprej za bluze in obleke. Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich.

Ustna voda KALODONT Zobna krema

Ideal vseh dam je, imeti lep obraz in polt nežno in aristokratsko, kar je znamenje prave lepote. Nič gub, nič izpuščajev, nič peg; koža čista in zdrava, to so uspehi, ki se dosežejo z uporabo mazila Crème Simon, pudra in mila Simon. Zahtevajte pravo znamko.

„Nuisol“

od
Bergmanna & Co. Dečín o/L.

697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade. V zalogi v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2.50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Cvančara, O. Fettič-Frankheim v Ljubljani.

Krondorfer
namizna
prve vrste in kot zdravilna
zoper težke organske dihanja
zoper bolezni želodca in mehurja najtopleje priporočamo
Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kasi

Forman proti nahodu

Učinek presenetljiv! Pošica 40 v.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 760

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10.	2. pop.	731.5	—0.3	sl. jzah.	pol ob.
„	9. zv.	732.3	—2.4	sl. sever	del ob.
11.	7. zj.	731.3	—5.5	sl. szah.	mog.

Srednja včerajšnja temperatura — norm. —1.0°. Padavina v 24 urah mm.

Službo trgovskega služ

ali kaj podobnega, išče mlad in več obih deželnih jezikov. — Ponudbo se prosi pod »Pošten«, poste stante, glavna pošta Ljubljana

Odgojitelj

se sprejme takoj k gimnazijcem v Ljubljani za celo popoldne. Ponudbe pod »Odgojitelj/4376« upravnistvo »Slovenskega Naroda«

Mlad

trgovski pomočnik

se sprejme s 1. januarjem 1914 v trgovino z mešanim blagom Josip Osolin, Laški trg

Eleganto opremljeno

garsonsko stanovanje

salon in spalna soba, pripravi tudi za pisarno, se odda s 1. januarjem 1914 Knaljeva ulica 5, parter desno

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem znancem in prijateljem, da je naš preljubi papa, gospod

Mr. Ph. Josip Močnik

lekarnar in posestnik v Kamniku

danes ob pol 1. uri zjutraj po dolgem trpljenju, v 68. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v soboto, dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne.

Maše zadušnice se bodo brale v farni in frančiškanski cerkvi v Kamniku.

KAMNIK, dne 11. decembra 1913.

4375

Anica Karba, Minka Močnik, Josipina Orožen, hčere. Eda Močnik, sinaha Dr. Rihard Karba, dr. Milan Orožen, zeta. Milena in Tatjana Karba, Jelica Močnik, vnukinje.

Več prodajalcev

ne čez 24 let starih, zmognih slovenščine in nemščine, **se takoj sprejme** pri trdk: 4319

Julius Meini, uvoz kave, Ljubljana, Selenburgova ul. 7.

Prodajalka

slovenščine in nemščine popolnoma zmogljivo, inteligentno, spretno. **sprejme s 1. januarjem 1914 tvornica kolonijalne stroke za potovanje.** Ponudbe s priloženo sliko pod „Wien 14“ na glavno pošto Maribor n. D. restante. 4353

Pristen dober brinjevec

se dobi pri 41
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Potniki se sprejmejo

proti mesečni plači 200 kron in dnevnicami 10 kron.

Oziralo se bode le na delavne in marljive gg. potnike, kateri bi obiskovali trgovce z mešanim blagom in branjarje v mestu in na deželi. Predmet, katerega bi razpečevali, je brez vsake konkurence in se potrebuje v vsaki družini.

Ponudbam pod šifro: „**Trajna služba**“ je priložiti znamke za 45 v Shke naj se ne pošiljajo. 4367

ozdravi brez vbrizganja pri gosposih in damah vse bolezni spolov, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

48 urah

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: **Ervin Lederer, lek. Budapesta IV. Muzeum-köszet 21.** po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18.—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „20“—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „18“—
6 parov velikih rjuh „10“—
100 kom. prima žepnih robcev „13“—
tucat dobrih brisač „2-90“—
tucat prav težkih brisač „4-80“—
10 toplih zimskih rut „5“—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Češko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Prejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajimi se vplačili.

Iščem samskega žagarja

ki bi takoj vstopil v službo. Dotični bi moral razumeti manipulacijo z mehkim lesom. **Janez Stalzer, Mašl, pošta Čermošnjice, Dolenjsko.**

Sveže prav dobre jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne salame, hrenovke, prekajeno meso in kranjske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prekajalec, Stari trg št. 19, Ljubljana.

Mazilo za lase.
Varstvena znamka **NETOPIR** napravi g. Ana Križaj v Sp. Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.
Za gotovost se jamči.
Spričevala na razpolago.

Ženitna ponudba.

Mlad, simpatičen in premožen kosestnik in tovarnar želi resnega znanja z izobraženo in simpatično gospico s primernim premoženjem. 4344

Ponudbe na naslov: „**Panin-c**“, Ljubljana, poste restante.

Ostro brije severovzhodnik
in rdeči obraz in roke. — Da zabranimo, da bi koža postala grapava in kihka ter da bi pokala, si roke in obraz po umivanju namažimo z

Dr. Dralleja MALATTINE

(Netolsta krema za kožo). Učinek je čudovit! Koža takoj postane voljna, žametnomehka in odporna. — Zaradi prehlajenja (nahoda) boleče nosnice in ustnice si tudi utočimo z »Malattine«. — Slastno domače sredstvo! Pušica K — 70 in 1-20 po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in boljših brivnicah.

Juri Dralle, Hamburg (Bodenbach) na L.

„SLAVIA“

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Izurjen stenograf

z dobrimi referencami išče službe v ljubljanski pisarni z novim letom. Ponudbe na upravnitvo »Slovenskega Naroda« pod šifro „**Novo leto/4370**“.

KUČ

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 450. — Edina zaloga:

Br. Novaković,
veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, — Malage, Konjaka, zganja itd.
LJUBLJANA

Krasni preostanki blaga

polvolneni, zajamčeno dobre kakovosti le-pih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11.— boljše vrste za K 12-60 po pošt-nem povzetju pošilja **A. Jelinek, tkalnica, Jimramov Morava.** Jako priporočljivo!

Kupi se že malo rabljena registrirna blagajna

Naslov pove upravnitvo »Sl. Naroda«, 4354

Prodajalka

mešane trgovine z dobrimi izpričevali, želi nastopiti kako mesto kjerkoli. Ponudbe na **Sv. Petra cesta št. 36. pri Rantu.** 4369

Pod nadzorstvom staršev se sprejme takoj krepak dečko kot

vajenec

v manufakturno trgovino **Janko Češnik v Ljubljani.**

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Spretni agenti

ki obiskujejo privatne odjemalce, se sprejmo ob visoki proviziji. Ob spretnosti tudi stalna plača. Ponudbe pod „**Tuchfabrik 3757**“ na **Kassenslein u. Vogler, A. G. Praga, Ferdinandova tr.** 4343

5000 kg črnega brinja

se ceno prodaja.

Več pove **Vinko Sandalj, Lupo-glava — Istra.** 4284

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerske, čist, prirod-nob pristem, od 10 litrov naprej, raz-pošilja po povzetju liter za 20 vin.

Jurij Jožef Stelzer, Wetzelsdorf pri Gradcu.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne. od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.

Fran Cascio, vinski trg. Lingerjeva ulica št. 1. za Škofljo.

Koder prebivajo Slovenci, povsod je razširjen „**SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK**“.

Vsakdo ga rad čita.

Naročite si ga in pridobivate mu novih naročnikov!

Največja božična occasion prodaja v angleškem skladišču oblek.

Cez 20.000 kosov konfekcije za dame, gospode, deklice in dečke in sicer za dame raglane in vrhne jopice iz angleškega modnega blaga, Sill-pliša in krzna, nadalje kostume v najelegantnejših fasonah, gledališčne in spalne plašče, rolliers in mufe. Za gospode zimske navadne in športne obleke, raglane, suknene hlače, modne žileje. Ker se mora večji del tega blaga razprodati, dobijo cenj. odjemalci blago po vsaki ceni in vsak naj porabi to redko priliko, katera traja le do novega leta.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Telefon šteč. 132.

Telefon šteč. 132.

Telefon števil. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon števil. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Št. 25572.

4347

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski oddaja

pnevmatično izpraznjevanje straniščnih jam

v mestni topničarski vojašnici za dobo treh let, to je od 1. januarja 1914 do 31. decembra 1916 potom ofertne obravnave.

Za izpraznjevanje jam preskrbi magistrat ob času praznenja brezplačno potreben voz in stroj.

Interesenti naj vložijo svoje kolkovane ponudbe do 22. decembra t. l. pri podpisnem mestnem magistratu, kjer se poizvedo tudi natančni pogoji te oddaje.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 3. decembra 1913.

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljancem in gostom z dežele
najboljši zajtrk

kakor priznano dobro
belo kavo, čokolado, kakao, čaj,
fine likerje in najfinije pecivo.

Kemična tvornica Traiskirchen pri
Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi
neproporne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291
Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst
zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vjdic & Comp., Ljubljana

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne

BLUZE plašče, kožuhovino,
krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

Obče priljubljeni

koledar za kmetovalca

za leto 1914

4313

IX. letnik

sestavljen po L. Legvartu, z bogato in
podučljivo vsebino, vez. v usni, platno
se je začel ravno kar razpošiljati.

Cena koledarja je K 1.60, s pošto
K 1.80 in se naj blagovoli denar
naprej poslati.

Pri desetih iztisih en koledar
za nameček.

Naroča se kot navadno pri
Ivanu Bonaču v Ljubljani,
nasproti glavne pošte.

1889.

25

1914.

letni obstoj domače trdke.

Lud. Černe

juvelir in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica števil. 3.

Velika izbira juvelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur.
Prvovrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.

Krasni predmeti za

Božič in Novo leto.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do
15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto
vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Št. 25770.

4350

Uabilo.

Ze mnogo let se oproščajo blagotvoritelji čestitanja ob novem
letu in ob godovih s tem, da si jemljejo oprostne listke na korist
mestnemu ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja se mestni magistrat tudi
letos slavno občinstvo opozarjati z dostavkom, da so razpečevanje
oprostnih listkov drage volje prevzeli gospodje trgovci C. J. Hamann,
Mestni trg št. 8, J. Samec, Mestni trg št. 21 in L. Schwentner,
Prešernova ulica št. 3.

Vrhutega bode v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta
raznašal uradni sluga tudi letos oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek bodisi za novo leto ali za god, je
kakor dostej položiti jedno krono in na vpisni poli poleg imena
pristaviti tudi število vzetih listkov.

Velikodušnosti mso stavljene meje.

Fisminim pošiljatkam bodi pridejan tudi razločen naslov
pošiljatelja.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat dež. stol. mesta v Ljubljani,

dne 6. decembra 1913.

Hc 803/13-1

4283

Razglas javne dražbe.

Na predlog dedičev dne 10. novembra 1911 v Meranu zamrle **Ninke pl. Stöckl** roj. **Mayerfels** dovoljuje c. kr. okrajna sodnija v Meranu **prostovoljno dražbo** v zapuščino spadajočih

antikvitet, srebrnine, zlatnine in dragocenosti, hišne oprave, obleke, porcelana, majolik, slik

v cenilni vrednosti 15 000 K.

Ta dražba se odredi na dan **15., 16. in 17. decembra ob 9. dopoldne** in tako dolgo naprej, da se vse razproda.

Posamezni predmeti izklicali in prodajali se bodejo po cenilni vrednosti in proti gotovemu plačilu najvišjemu ponudniku, ki ima kupljene predmete takoj odstraniti.

Dražba se vrši v **steklenem salonu Kazine v Ljubljani.**

V Ljubljani, dne 1. decembra 1913.

Ivan Plantan,

c. kr. notar kot sodni komisar.

Naročite nov lep cenik s koledarjem,
ki izide po 15. decembru t. l.

Lepa božična darila

Največja, bogata in najnovejša
tovarniška zaloga zlatnine in
srebrnine

po znižanih cenah.

Naročite nov lep cenik s koledarjem, ki izide po 15. decembru t. l.
Za obilen obisk in pismena naročila se vljudo priporoča

FR. ČUDEN v Ljubljani

samo nasproti Frančiškanski cerkvi.
Nova urejena in povečana tehniška delavnica za vsa
najtežja popravila.

! Predno kupite !

oglejte si pravkar došle novosti

za Božič in Novo leto

v novi modni trgovini

J. KETTE

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta števil. 3.

Srajce
bele in barvaste.

Spalne srajce.

Spodnje hlače.

Trikot perilo
prof. dr. G. Jaegera.

Pleteni telovniki.

Gamaše.

Galoše i. t. d.

Cilindri.

Klobuki.

Čepice.

Kravate.

Rokavice.

Žepni robci.

Naramnice.

Zapestni gumbi.

Palice.

Dežniki.